

1 Belangrijkste wijzigingen in de syllabus 2017

EC/K/3 Leervaardigheden in het vak economie

De kandidaat kan strategische vaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen en het vermogen met economische vaktaal te communiceren en onderzoek te doen.	BB	KB	GT
3A.5 rekenvaardigheden toepassen op economische relaties, zoals: - rekenregels en volgorde hanteren - positieve, negatieve, absolute en relatieve getallen hanteren - verhoudingen hanteren (procenten, breuken, decimalen) - schattingen hanteren - afrondingen hanteren overeenkomstig de gegeven informatie - grafieken kunnen hanteren: lezen, tekenen (een lijngrafiek met gegeven coördinaten in een assenstelsel), interpreteren	x	x	
3A.6 rekenvaardigheden toepassen op economische relaties, zoals: - rekenregels en volgorde hanteren - positieve, negatieve, absolute en relatieve getallen hanteren - verhoudingen hanteren (indexcijfers, procenten, breuken, decimalen) toelichting bij de indexcijfers: - partiële indexcijfer: $\text{nieuwjaar/basisjaar} \cdot 100$ - samengestelde ongewogen indexcijfer: $\sum \text{partiële indexcijfers/aantal}$ - samengestelde gewogen indexcijfer: $\sum (\text{partiële indexcijfers} \cdot \text{gewicht}) / \sum \text{van de gewichten}$ - schattingen hanteren - afrondingen hanteren overeenkomstig de gegeven informatie - grafieken kunnen hanteren: lezen, tekenen (een lijngrafiek met gegeven coördinaten in een assenstelsel), interpreteren			x

In EC/K/4A Consumptie, Consumentengedrag, Basis Geld- en Bankwezen, Budgettering zijn o.a. de volgende begrippen opgenomen:

De kandidaat heeft inzicht in aspecten van het consumentengedrag, zoals keuzes, behoeften, inkomen en in de functies van het geld, lenen en sparen en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.	BB	KB	GT
4A.2.1 Inkomen uit bezit - rente, waarbij alleen bij GL/TL onderscheid gemaakt wordt tussen samengestelde en enkelvoudige intrest tot maximaal 3 jaar		x	x
4A.2.3 informatie over inkomensverschillen in Nederland, zoals weergegeven kan worden in de personele inkomensverdeling, bijvoorbeeld met een gepresenteerde Lorenzcurve of andere grafiek, het modaal inkomen:		x	x
4A.3.2 (vervallen bij GT) 2. het gebruik van consumenteninformatie: - bijvoorbeeld het gebruik van: een vergelijkend warenonderzoek, consumententijdschriften en rubrieken, productinformatie, websites voor consumenten, consumentenorganisaties, keurmerken.	x	x	

In EC/K/5A Arbeid en productie, Produceren en het Bedrijfsleven zijn o.a. de volgende begrippen opgenomen:

De kandidaat heeft inzicht in aspecten van het producentengedrag zoals kosten, opbrengsten, winst, toegevoegde waarde, arbeid, arbeidsverdeling, arbeidsproductiviteit, werkgelegenheid, werkloosheid en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.	BB	KB	GT
5A.1.9 de juridische ondernemingsvormen: - de eenmanszaak - de VOF (Vennootschap onder Firma, N.B. De commanditaire VOF hoeft niet te worden gekend) - De BV (Besloten Vennootschap) - De NV (Naamloze Vennootschap) - De Stichting N.B. De coöperatie en haar diverse vormen, evenals de vereniging hoeft niet te worden gekend, maar kan wel in een casus ter sprake komen. N.B. ZZP (zelfstandige zonder personeel), geen juridische ondernemersvorm, maar wel een veel voorkomende bedrijfsvorm.			x
5A.1.10 De aansprakelijkheid, financiering en belastingregime van de diverse ondernemingsvormen - verschil in aansprakelijkheid tussen de ondernemingsvormen - verschil in heffingen tussen de ondernemingsvormen - vormen van beleggen in effecten (aandelen en obligaties), (meer exotische waardepapieren als opties, warrants en ook futures hoeven niet gekend te worden.) - risico van beleggen			x
5A.1.11 vormen van samenwerking tussen ondernemingen - kartel - overname - fusie			x

In EC/V/1 Verrijkingstof zijn o.a. de volgende begrippen opgenomen:

De kandidaat heeft inzicht in de achtergronden van de problematiek betreffende: – de ontwikkeling van het begrotingstekort en de staatsschuld – de systematiek en uitgangspunten van loon- en inkomstenbelasting – de oorzaken en gevolgen van de waardeverandering van geld – de prijscompensatie als middel om koopkrachtverlies tegen te gaan en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus	BB	KB	GT
2. de systematiek van loon- en inkomstenbelasting beschrijven Vervallen 1.2. NB: geen berekeningen met het schijventarief			x
5.1 oorzaken en gevolgen van de waardeverandering van geld beschrijven De meting van inflatie/deflatie met behulp van de consumentenprijsindex, berekeningen met indexcijfers: - enkelvoudige indexcijfers berekenen, indices kunnen vergelijken - berekeningen met samengestelde ongewogen en gewogen indexcijfers			x
7.1 markten en marktvormen - onderscheid concrete markt en abstracte markt- op de markt komen de evenwichtsprijs en evenwichtshoeveelheid tot stand door vraag en aanbod - tekenen op (grafiek)papier van een gegeven vraag- en aanbodcurve eventueel aan de hand van gegeven coördinaten) - kunnen aflezen van evenwichtsprijs en evenwichtshoeveelheid - verschuivingen kunnen tekenen m.b.v. gegeven coördinaten, lezen en interpreteren van vraag- en aanbodcurves door wijziging voorkeuren, toename aantal aanbieders en vragers, innovaties, etc. - overheidsingrijpen - de marktform wordt bepaald door aantal vragers en aanbieders, heterogeniteit of homogeniteit - van het product, de toetredingsmogelijkheden, de transparantie van de markt: • volkomen concurrentie • heterogeen en homogeen oligopolie • monopolistische concurrentie • monopolie (natuurlijk, overheids- en economisch)			x
8. Nederland als georiënteerde, sociale markteconomie versus een volkomen vrije economie of een planeconomie Hij/zij betreft daarbij – het economisch (markt)proces in Nederland vindt plaats in een markteconomie, waarbij ondernemers (producenten) met elkaar concurreren en burgers (consumenten) koopkrachtige vraag uitoefenen – als de uitkomst van het economisch proces onacceptabel wordt gevonden, grijpt de overheid in door middel van maximum- of minimumprijzen, sociale wetgeving (wet op het minimumloon) en andere maatregelen			x